

LABDARÚGÓ AKADÉMIA SOK SPOR TON KÍVÜ LI TEVÉKENYSÉGEI

BOGNÁR JÓZSEF^{a,*} – KISS ZOLTÁN^{b,c} – DÉRI DIÁNA^c – CSÁKI ISTVÁN^c

^aEszterházy Károly Katolikus Egyetem Sporttudományi Intézet

^bPuskás Ferenc Labdarúgó Akadémia

^cEszterházy Károly Katolikus Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola

Beérkezett: 2021. február 10., elfogadva: 2021. november 29.

Vizsgálatunk célja, hogy összehasonlítsa az edzők, a sportolók és a szülők nézeteit és tapasztalatait arra vonatkozóan, hogy az edzők mennyire foglalkoznak a fiatal játékosok sporttevékenységen kívüli életvitelével. A vizsgálatot egy magyar kiemelt labdarúgó akadémián végeztük el, a zárt végű kérdőívet edzők ($n = 18$), utánpótlás korú labdarúgók ($n = 87$) és szüleik ($n = 80$) töltötték ki. Az egészséges életmód, az edzők nevelői attitűdje és az iskolai oktatáshoz kapcsolódó terület tekintetében bizonyos hasonlóság mellett különbség is mutatkozott az alminták között, hasonlóan, a különböző korosztályt képviselő labdarúgók között is. Fontos az edzők azon ismerete és tevékenysége, mely a játékosok sportoláson kívüli életére vonatkozik, mivel ez fejlesztheti az együttműködést és kommunikációt a szülőkkel és a játékosokkal is, így jótékony hatású a közösségre és a teljesítményre is.

Kulcsszavak: tehetség gondozás, labdarúgás, akadémia, edzők pedagógiai tevékenysége

The aim of our study is to compare the views and experiences of coaches, athletes and parents about the extent to which coaches deal with young players' non-sporting lifestyles. The study was carried out in a Hungarian elite soccer academy, closed-ended questions were answered by coaches ($n = 18$), young soccer players ($n = 87$) and their parents ($n = 80$). In addition to some similarities in terms of healthy living, educational attitudes of coaches, and the area related to school education, there were also differences between the subsamples, as well as between soccer players of different ages. The knowledge and activity of coaches regarding the non-sporting lives of players is important as it can improve collaboration and communication with parents and players as well, thus benefiting the community and performance as well.

Keywords: talent development, soccer, academy, pedagogical activities of coaches

* Levelező szerző: Bognár József, Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Sporttudományi Intézet, 3300 Eger, Leányka u. 6. E-mail: bognar.jozsef@uni-eszterhazy.hu

Bevezetés

Hazánkban a sportakadémiák gondoskodnak a fiatal labdarúgó tehetségek felkészítéséről és versenyeztetéséről, egyúttal hathatós segítséget nyújtanak a tankötelezettség és az élsport összehangolásában is. A sportakadémiákban az edzők, a pedagógusok és a kollégiumi nevelők alkotta személyi környezet együttes hatásrendszere fontos tényező a szisztematikus és komplex fejlesztésben (Vincze *et al.* 2011).

Az iskola és a kollégium, mint sporton kívüli tevékenységszférák, szerves elemként vannak jelen a fiatal labdarúgók fejlesztésében és életének szervezésében, valamint egyértelmű felelősséggel tartoznak a közösség, a szülők és a fiatalok felé is. Az iskolától és a kollégiumtól intézményi és társadalmi elvárás is, hogy a tanulókat az életre, illetve konkrétan az érettségire, a felsőfokú tanulmányokra, a szakvizsgára és a munka világára készítse fel. Ebben kiemelt jelentőséget kapnak azok a személyi és tárgyi feltételek, melyek lehetővé teszik, hogy a labdarúgók a sportban, az iskolában és a tágabb közösségben is a képességüknek, érdekeiknek és igényeiknek megfelelően teljesíthessenek.

Az akadémiákról kikerülő labdarúgók felnőttként különböző közösségek (munkahely, család, futballcsapat) tagjai lesznek. Ezért nem mindegy a társadalom szempontjából, hogy itt milyen készségek elsajátítása és milyen képességek fejlesztése valósul meg. Az edző, az iskola és a kollégium közös feladata, hogy aktív, egészséges, a társadalom különböző területein alkotni tudó, fizikai, értelmi, lelki és szociális képességeiknek megfelelően teljesítő, művelt személyek hagyják el az akadémia kapuját (PFLA *Kollégium Pedagógiai Program* 2018).

Elméleti háttér

A sport olyan teljesítménycentrikus tevékenységnek számít, amely számottevő személyiség- és közösségfejlesztő hatással is rendelkezik. Ebben a tehetséggondozási folyamatban az általános és sportág-specifikus motorikus, a fittségi, a pszichés és a pedagógiai módszerek innovatív fejlesztése is jelentős szerepet játszik (Csáki *et al.* 2013b). A témát érintő szakirodalom a szakmai tudás, felelősség és elhivatottság mellett elsősorban az edzők felelősségének, pedagógiai felkészültségének és kommunikációs képességének jelentőségét emeli ki (Bognár–Kiss 2020). Vagyis a folyamatban kiemelt szerepe van az edzők célirányos tervezőmunkájának és tudatosságának. Egyértelmű emellett az is, hogy az edző-sportoló kapcsolat elsődleges befolyásoló tényezőnek számít az ifjú sportolók tehetségének hosszú távú kibontakoztatásában és sikerességében, vagyis a beválásban (Trzaskoma-Bicsérdy *et al.* 2007). Az edző személyisége és az edző-sportoló kapcsolat közvetlenül meghatározza a sportbeli teljesítményt és egyúttal a fiatalok személyiségfejlődését és szocializációs folyamatait is (Gombocz 2004).

Az akadémiák személyi környezetére, a benne rejlő munka- és emberi kapcsolatok kialakítására és fejlesztésére komoly hatással vannak az edzők és a sportvezetők, mivel jelentősen befolyásolják a fiatal játékosok intézményeikhez való kötődését és elköteleződését (Platts 2012). Ugyanakkor bizonyítást nyert, hogy a labdarúgó edzők nem szentelnek elég figyelmet játékosaik versenysporton kívüli tevékenységeire, egyúttal az értelmi képességeikre és intelligenciájukra sem (Varga 2017). Emellett az edzők nem fogalmazzák meg

egyértelműen pozitív véleményt a sportolók feljükk megnyilvánuló érzelmi kötődéseiről és a sportolókkal való kapcsolatrendszerükről sem (Varga–Kovács–Gombocz 2018). A játékosok viszont szakmai, személyi és szociális szempontból is elégedettek az adott labdarúgó akadémia szolgáltatásaival (Rábai 2019) és a fejlődésük tekintetében kiemelik az edző motiváló szerepét és személyiségét (Csáki et al. 2013b). A labdarúgók szerint az edzők igyekeznek empatikusak és segítőkészek lenni a szakmai munka mellett a mindennapos tevékenységek során is (Rábai 2018).

A nevelőhatás eltérő módon és eredménnyel jelentkezhet az oktatási intézményekben és a versenysport rendszerében. A nem megfelelő hatásrendszer a versenysportban a személyiséget negatív irányba is befolyásolhatja (Gombocz 2004), azonban az optimális személyi és tárgyi környezetben a sport konstruktív hatásrendszere erőteljesebb lehet, mint az iskoláé (Rókusfalvi 1981). Hozzáteve, hogy az edzők akkor tudnak hatékony és hatásos nevelőtevékenységet folytatni, ha a szülők partnerek a folyamatban (Bognár et al. 2006). Egyértelmű, hogy a szülők jelentős szerepet játszanak a gyermek sportágának kiválasztásában, a fizikai aktivitás megszerettetésében, a fiatalok sportolási szokásainak kialakításában, valamint ezen keresztül a sportban megmutatkozó teljesítőképességben és egyúttal sikerességben is (Csáki et al. 2013a). Ebben a tekintetben fontos a szülők sportági elkötelezettsége (Révész et al. 2005), és az, hogy a szülő miként viszonyul gyermeke edzéstevékenységéhez, versenyeihez, valamint az edző oktató-nevelő munkájához (Mizsér 2018).

Egyértelmű, hogy a tehetség optimális kibontakoztatása érdekében szükség van az iskola és a család szoros együttműködésére (Balogh 2014). A szülők mellett azonban a pedagógusoknak is kulcsfontosságú szerepük van az utánpótlás-nevelés folyamatában, melynek során kiemelt feladatként jelenik meg a tanulók személyiségének kibontakoztatása, az értelmi, érzelmi és szociális képességük fejlesztése (Duró 2004; Orosz 2010). Amennyiben az iskolai légkör nemcsak az értelmi képességek fejlesztésére helyez hangsúlyt, hanem a sporttevékenység fontosságát is közvetíti, úgy az egészségtudatos életmódra nevelést hosszú távon siker koronázhatja (Bábosik 2016).

A kutatás célja

Kutatásunk fő célja egy kiemelt labdarúgó akadémiaán a játékosok, szülők és edzők tapasztalatai alapján bemutatni azt, hogy az edzők mennyire foglalkoznak a játékosok sporton kívüli tevékenységeivel és élethelyzeteivel. Az edző sportszakmán túli tevékenységének alábbi három területére koncentráltunk:

1. egészséges életmód (káros szenvedélyek elkerülése, sportolói táplálkozás, időjárásnak megfelelő öltözet),
2. edzők nevelői attitűdje (a sportolók magánélete, napirendje, magatartása, viselkedése, a feladatok kötelességtudó elvégzése és a szülőkkel való kapcsolat),
3. iskolai oktatás (együttműködés az iskola tanáraival, tanulmányi eredmény).

A fő cél mellett a labdarúgó korosztályok közötti különbségeket is célunk volt kimutatni.

A kutatás módszertana

Módszer és mintaválasztás

A vizsgálatot Magyarország egyik kiemelt akadémiáján végeztük el. A kutatás folyamán minden edzőt, utánpótláskorú labdarúgót és szüleit kértük meg a válaszadásra. Az edzőknél és a játékosoknál a kitöltési arány megközelítőleg 100%-s, míg a szülőknél 91,9%-os volt. A fiatal sportolók négy különböző korosztályt (U15, U16, U17 és U19) képviseltek, akik valamennyien az intézmény kollégiumában laknak és a középiskolájában tanulnak (1. táblázat).

1. táblázat: A vizsgálatban részt vevő személyek számának csoportonkénti megoszlása (fő)

Edzők	Szülők	U15	U16	U17	U19	Összesen
18	80	18	22	20	27	185

Forrás: Saját adatfelvétel

Adatfelvétel

A vizsgálathoz kérdőíves módszert alkalmaztunk. A kérdések segítségével azt tártuk fel, hogy az edzők, a sportolók és a szülők nézete és tapasztalata szerint az edzők mennyire foglalkoznak a fiatal játékosok sporton kívüli életével.

A kérdőív tíz zárt kérdést tartalmazott, a játékosoknak, edzőknek és szülőknél 1-től 4-ig terjedő skálán kellett meghatározni, hogy mennyire értenek egyet az adott állítással: az 1-es érték jelentette a kérdéssel vagy meghatározással való teljes egyet nem értést, a 4-es érték pedig az állítással való teljes egyetértést.

Az adatfelvétel a játékosok és az edzők esetében hétköznap, egy délutáni edzés előtt történt 2019 márciusában. Az adott korosztályos csapat edzője mellett a szerzők közül egy mindig jelen volt, hogy elmagyarázza a célokat és a tesztek lényegét, illetve, hogy tudjon az esetlegesen felmerülő kérdésekre válaszolni. A szülők saját otthonukban töltötték ki a kérdőívet, amelyeket visszajuttattak a felmérést végző személyekhez.

Az akadémiát irányító testület jóváhagyta a kutatást. Minden résztvevő aláírta az etikai nyilatkozatot, míg a 18 év alatti gyerekek szülei írásban járultak hozzá gyermekük vizsgálatban való részvételéhez.

Adatelemzés

Az adatok elemzéséhez az SPSS 25.0 statisztikai programot alkalmaztuk. A minta jellemzéséhez leíró statisztikát, az alminták és a korosztályok különbözőségeinek bemutatására varianciaanalízist (Post Hoc) és diszkriminanciaanalízist (stepwise módszer) alkalmaztunk. Szignifikanciaszintnek az 5%-os hibahatárt vettük alapul.

Eredmények

Az egészséges életmódhoz kapcsolódó (1–3.) állítások mind aránylag magas értékekkel jellemezhetőek (2. táblázat). Az edzők, a labdarúgók és a szülők is leginkább azt hangsúlyozzák, hogy az edző odafigyel a sportolók időjárásnak megfelelő öltözetére ($M = 3,21 \pm 0,71$). Az edzők szignifikánsan magasabb értékekkel jellemezték ez irányú saját tevékenységüket, mint a sportolók és a szülők ($F = 3,463, p = 0,033$).

Az edzők nevelői attitűdjét (4–8. itemek) vizsgálva elmondható, hogy az edzők, a labdarúgók és a szülők is kifejezetten magas pontszámmal értékelték a sportolók kötelességtudó feladatvégzését ($M = 3,50 \pm 0,67$) és a magatartással és viselkedéssel való foglalkozást ($M = 3,34 \pm 0,69$). Az edzők legkevésbé a játékosok magánéletével foglalkoznak ($M = 2,61 \pm 0,86$). A nevelői attitűd tekintetében a három csoport között statisztikailag kimutatható különbséget egy esetben találtunk. Az edzők gondolják leginkább úgy, hogy foglalkoznak a játékosok magatartásával és viselkedésével ($F = 3,081, p = 0,048$).

Az iskolai oktatáshoz köthető (9–10.) állításokat tekintve elmondható, hogy az edzők jellemzően együttműködnek a pedagógusokkal ($M = 3,01 \pm 0,81$) és aránylag fontosnak tartják a játékosok tanulását ($2,89 \pm 0,81$). Ezekben a kérdésekben nem volt lényeges különbség a három almintá válasza között.

2. táblázat: Az egészséges életmód (1–3), az edzők nevelői attitűdje (4–8), az iskolai oktatás (9–10) átlagai, szórásai és varianciaanalízise a három almintá alapján

Állítások	Edző ^a	Szülő ^b	Sportoló ^c	Összesen	F/p
	M ± SD	M ± SD	M ± SD	M ± SD	
1. Figyel a káros szenvedélyek elkerülésére	3,28±0,82	3,14±0,91	2,91±0,85	3,04±0,88	2,13/0,121
2. Figyel az egészséges sporttáplálkozásra	3,33±0,59	3,05±0,85	2,93±0,86	3,02±0,84	1,80/0,167
3. Figyel az időjárásnak megfelelő öltözetre*	3,61±0,5 ^{bc}	3,13±0,76 ^a	3,21±0,68 ^a	3,21±0,71	3,46/0,033
4. Figyel a napirend betartására	3,39±0,5	3,0±0,9	2,9±0,77	2,99±0,82	2,74/0,067
5. Foglalkozik a magánéletével	2,78±0,73	2,58±0,96	2,6±0,79	2,61±0,86	0,40/0,667
6. Együttműködik a szülőkkel	3,17±0,78	2,94±0,93	2,77±0,94	2,88±0,93	1,62/0,200
7. Foglalkozik a magatartással, viselkedéssel*	3,72±0,46 ^{bc}	3,3±0,75 ^a	3,3±0,65 ^a	3,34±0,69	3,08/0,048
8. Fontos a feladatok elvégzése kötelességtudóan	3,67±0,48	3,44±0,79	3,53±0,58	3,50±0,67	0,96/0,383

2. táblázat: (folyt.)

Állítások	Edző ^a	Szülő ^b	Sportoló ^c	Összesen	F/p
	M ± SD	M ± SD	M ± SD	M ± SD	
9. Együttműködik az iskola tanáraival	3,17±0,51	2,95±0,89	3,02±0,78	3,01±0,81	0,55/0,573
Fontos a					
10. képességnek megfelelő tanulás	3,06±0,8	2,95±0,87	2,79±0,76	2,89±0,81	1,20/0,304

Megjegyzés: Az egyes állításokkal való egyetértés összpontszámának terjedelme: 1–4. A * és az adott változóhoz illő felső indexek az átlagok páronkénti összehasonlításának eredményeként kapott szignifikáns különbségeket jelzik az alminták között ($p < 0,05$).

Forrás: Saját adatfelvétel

Diszkriminanciaanalízis segítségével a három almintá között két változó megkülönböztető szerepe mutatható ki (3. táblázat), melyek az egészséges életmódhoz köthetőek: „figyel az időjárásnak megfelelő öltözetre” és „figyel a káros szenvedélyek elkerülésére”.

3. táblázat: Az egészséges életmód, az edzők nevelői attitűdje és az iskolai oktatás itemeinek diszkriminanciaelemzése a három almintá vonatkozásában

Lépések	Bevont változók	Wilks' Lambda							
		Stat.	df1	df2	df3	Exact F			
						Stat.	df1	df2	Sig.
1.	Figyel az időjárásnak megfelelő öltözetre	0,963	1	2	180	3,502	2	180	0,032
2.	Figyel a káros szenvedélyek elkerülésére	0,942	2	2	180	2,697	4	358	0,031

Forrás: Saját adatfelvétel

Az egészséges életmódhoz, az edzők nevelői attitűdjéhez, az iskolai oktatáshoz kapcsolódó válaszokat összehasonlítva a korosztályonkénti mintában 3 kérdésben találunk szignifikáns különbséget (4. táblázat). A 15 és 17 éves labdarúgók véleménye szerint edzőik komoly figyelmet szentelnek az egészséges sporttáplálkozásra, ellentétben a 16 és 19 éves korosztályokkal ($F = 6,293$, $p = 0,001$). A legfiatalabb korcsoporthoz tartozó fiúk szignifikánsan többen jelezték, hogy az ő edzőik működnek a leginkább együtt a szüleikkel, mint az idősebb játékosok ($F = 3,825$, $p = 0,013$). Az U16-os csapat tagjai a többi korosztályhoz viszonyítva jelentősen kisebb mértékben tapasztalják, hogy az edzők fontosnak tartják a képességnek megfelelő tanulási eredményeket ($F = 4,023$; $p = 0,01$).

Diszkriminanciaanalízis alapján öt változó mutatja a korosztályok közötti érdemi megkülönböztető tényezőket (5. táblázat), melyek közül a leginkább befolyásoló tényező az egészséges életmódhoz köthető: „figyel az egészséges sporttáplálkozásra”. A többi item az edzők nevelői attitűdje és az iskolai oktatás alskáláihoz tartozik, melyek hatása

4. táblázat: Az egészséges életmód, az edzők nevelői attitűdje és az iskolai oktatás itemeinek átlagai és szórásai korosztályok szerint

Állítások	U15 ^a	U16 ^b	U17 ^c	U19 ^d	Összesen	F/p
	M±SD	M±SD	M±SD	M±SD	M±SD	
Figyel a káros 1. szenvedélyek elkerülésére	2,78±0,87	2,59±0,85	3,25±0,78	3±0,83	2,91±0,85	2,41/0,072
Figyel az 2. egészséges sporttáplál- kozásra*	3,44±0,7 ^{bd}	2,64±0,9 ^{ac}	3,25±0,85 ^{bd}	2,59±0,69 ^{ac}	2,93±0,86	6,29/0,001
Figyel az 3. időjárásnak megfelelő öltözetre	3,28±0,66	3,18±0,66	3,15±0,74	3,22±0,69	3,21±0,68	0,12/0,948
Figyel a 4. napirend betartására	2,83±0,7	2,77±0,86	3,05±0,94	2,93±0,61	2,9±0,77	0,48/0,691
Foglalkozik 5. a magánéle- tével	2,56±0,61	2,45±0,85	2,6±0,82	2,74±0,85	2,6±0,79	0,53/0,662
Együttmű- 6. ködik a szülőkkel*	3,39±0,69 ^{bcd}	2,68±0,94 ^a	2,45±0,82 ^a	2,67±1,03 ^a	2,77±0,94	3,82/0,013
Foglalkozik a 7. magatartás- sal, viselke- déssel	3,35±0,6	3,23±0,75	3,4±0,68	3,26±0,59	3,3±0,65	0,31/0,816
Fontos a 8. feladatok elvégzése kötelesség- tudóan	3,56±0,51	3,55±0,59	3,7±0,47	3,37±0,68	3,53±0,58	1,25/0,297
Együtt- 9. működik az iskola tanáiraival	3,17±0,7	2,68±0,89	3,15±0,87	3,12±0,58	3,02±0,78	1,96/0,126
Fontos a 10. képességnek megfelelő tanulás*	3,11±0,67 ^b	2,36±0,84 ^{acd}	2,95±0,6 ^b	2,81±0,73 ^b	2,79±0,76	4,02/0,010

Megjegyzés: Az egyes állításokkal való egyetértés összpontszámának terjedelme: 1–4. A * és az adott változóhoz illő felső indexek az átlagok páronkénti összehasonlításának eredményeként kapott szignifikáns különbségeket jelzik az alminták között ($p < 0,05$).

Forrás: Saját adatfelvétel

5. táblázat: Az egészséges életmód, az edzők nevelői attitűdje és az iskolai oktatás itemeinek diszkriminanciaelemzése a korosztályok vonatkozásában

Lépések	Bevont változók	Wilks' Lambda							
		Stat.	df1	df2	df3	Exact F			
						Stat.	df1	df2	Sig.
1.	Figyel az egészséges sport-táplálkozásra	0,830	1	3	81	5,528	3	81	0,002
2.	Együttműködik a szülőkkel	0,748	2	3	81	4,172	6	160	0,001
3.	Együttműködik az iskola tanáraival	0,661	3	3	81	3,961	9	192,416	0,000
4.	Figyel a napirend betartására	0,598	4	3	81	3,693	12	206,66	0,000
5.	Fontos a képességnek megfelelő tanulás	0,554	5	3	81	3,391	15	212,964	0,000

Forrás: Saját adatfelvétel

csökkenő sorrendben az „együttműködik a szülőkkel”, az „együttműködik az iskola tanáraival”, a „figyel a napirend betartására”, és a „fontos a képességnek megfelelő tanulás”.

Megbeszélés, konklúzió

A kutatásban Magyarország egyik kiemelt labdarúgó akadémiaján dolgozó edzők sportszakmán kívüli pedagógiai tevékenységeit vizsgáltuk a játékosok, a szülők és az edzők véleményeire alapozva. Eredményeink alapján kijelenthető, hogy az edzők, a fiatal labdarúgók és a szülők véleménye eltérő az edzők ilyen irányú tevékenységével kapcsolatban. Ennek egyik lehetséges oka a három fél kommunikációjának hiányossága, illetve az edzők felé irányuló eredménykényszer szerepe. Az utánpótlásedzőknek szükséges megfelelő információval és átfogó képpel rendelkezniük a szülők gyermekeik tehetséggondozására és iskoláztatásra vonatkozó elképzeléseiről és sporton kívüli tevékenységeikről, amelyek mind hozzájárulhatnak az edzői munka komplex jellegének és eredményességének megerősítéséhez.

A játékosok, az edzők és a szülők is kiemelték, hogy az edzők számára nagy jelentőséggel bír a sportolók időjárásnak megfelelő öltözete, kötelességtudó feladatvégzése, valamint közel azonos nézetet vallanak arra a kérdésre vonatkozóan, hogy az edzők legkevésbé a játékosok magánéletével foglalkoznak. Az edzők azonban hangsúlyosabbnak érzik, hogy kiemelt figyelmet fordítanak az ifjú sportolók időjárásnak megfelelő öltözetére és a játékosok magatartására, viselkedésére, mint a játékosok és szüleik.

Az eredmények alapján elmondható, hogy a különböző korosztályt képviselő fiatal labdarúgók több kérdésben is eltérően ítélik meg edzőik szakmán túli feladatainak az elvégzését. Kijelenthető, hogy a labdarúgáshoz közvetlenül kapcsolódó tevékenységi területen túl is számítanak az edzőik feléjük irányuló érdeklődéseire, segítő, gondoskodó attitűdjeire. Elvárják edzőiktől a segítségnyújtást az élet egyéb szféráiban is, ezzel hozzájárulva ahhoz, hogy a fiatal tehetségek ne csak a labdarúgás terén, hanem az iskola kapuin belül is képességeiknek megfelelő tudásuk legjavát adhassák.

Az egészséges életmód terén az U16-os és az U19-es csapat tagjai érzik elsősorban azt, hogy több odafigyelést igényelnének edzőiktől az egészséges sporttáplálkozást illetően. Ez azért lehet ilyen mértékű, mert a vizsgált akadémián főállású dietetikus foglalkozik a játékosok egyéni étrendjének kialakításával, illetve a szakember egyéni konzultációkat is tart a sportolók számára. Az edzők nevelői attitűdjéhez kapcsolódó kérdések közül a legfiatalabbak (U15) értékelték a legmagasabbra az edzőik szüleikkel való együttműködését. Erre az együttműködésre szükség lenne az idősebb korosztályok esetében is, enélkül a játékosok optimális fejlődése nem valósulhat meg. Az iskolai oktatást érintő kérdésekre vonatkozóan az U16-os csapat labdarúgói érzik leginkább, hogy a korcsoportjuk edzői stábját alkotó szakemberek nem tekintenek jelentős tényezőként a képességnek megfelelő tanulmányi eredményekre. Minden bizonnyal ennek személyi okai vannak, mely bizonyítására további kutatások szükségesek.

Ismert, hogy a sport intézményrendszerének, a családnak és az iskolának együttesen kell a fiatalok személyiségének optimális fejlődését biztosítani (Biróné 2004). A nevelésközpontú oktatás fókuszában a személyiség formálása foglal helyet, amely ellenőrzött formában, szervezett keretek között és megfelelő együttműködés során válhat valóra (Makszin 2012). Mindezek alapján elmondható, hogy érdemes a sporton kívüli pedagógiai tevékenységekre vonatkozó ismereteinket bővíteni. Ennek egyik része az akadémián sportoló fiatalok egyéb tevékenységeire irányulhat, míg érdekes lehet más hazai és határon túli intézményt vagy klubot is bevonni hasonló kutatásokba. A további tudományos alapokon nyugvó adatok újabb támpontot nyújthatnak az edzők számára, hogy milyen módszerekkel, eszközökkel segíthetik a sportolókat abban, hogy a sportolás során formálódó erényeik egyéb tevékenységszférákban is megnyilvánulhassanak, vagyis a sporton kívüli életükre is hatással legyenek.

IRODALOM

- BÁBOSIK Z. (2016) A mozgás szerepe a szociális életképesség megalapozásában. In: HAMAR P. (ed.) *A mozgás, mint személyiségfejlesztő tényező*. Budapest, Eötvös József Könyvkiadó. pp. 65–76.
- BALOGH L. (2014) A pedagógus és a szülő együttműködésének gyakorlati aspektusai. In: BALOGH L., BOLLÓ Cs., DÁVID I., TÓTH L. & TÓTH T. (eds) *A pedagógusok, szülők együttműködése és a kollégiumok szerepe a tehetségfejlesztésben*. Budapest, Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége. pp. 134–193.
- BIRÓNÉ NAGY E. (2004, ed.) *Sportpedagógia. Kézikönyv a testnevelés és sport pedagógiai kérdéseinek tanulmányozásához*. Budapest–Pécs, Dialóg Campus Kiadó.
- BOGNÁR J. & KISS Z. (2020) Nevelés a labdarúgásban. In: CSÁKI I. & TAKÁCS M. (eds) *Labdarúgás és tudomány*. Felcsút–Budapest, Puskás Akadémia–Magyar Testnevelési Egyetem. pp. 319–366.
- BOGNÁR J., TRZASKOMA-BICSÉRDY G., RÉVÉSZ L. & GÉCZI G. (2006) A szülők szerepe a sporttehetség-gondozásban. *Kalokagathia*, Vol. 44. No. 1–2. pp. 86–95.
- CSÁKI I., BOGNÁR J., RÉVÉSZ L. & GÉCZI G. (2013a) Elméletek és gyakorlatok a tehetséges labdarúgó kiválasztásához és bevalásához. *Magyar Sporttudományi Szemle*, Vol. 14. No. 53. pp. 12–18.
- CSÁKI I., BOGNÁR J., TRZASKOMA-BICSÉRDY G., ZALAI D., MÓR O., RÉVÉSZ L. & GÉCZI G. (2013b) A sportágválasztás, a tehetséggondozás és az edző-sportoló kapcsolat vizs-

- gálata elit utánpótláskorú labdarúgók körében. *Magyar Sporttudományi Szemle*, Vol. 14. No. 55. pp. 9–16.
- DURÓ Zs. (2004) *Tehetséges gyerekekről mindenkinek*. Budapest, Human Club Egyesület.
- GOMBOCZ J. (2004) A testnevelő tanár és az edző pedagógiai szerepe. In: BIRÓNÉ NAGY E. (ed.) *Sportpedagógia. Kézikönyv a testnevelés és sport pedagógiai kérdéseinek tanulmányozásához*. Budapest–Pécs, Dialóg Campus Kiadó. pp. 147–171.
- MAKSZIN I. (2012) *A testnevelés elmélete és módszertana*. Budapest–Pécs, Dialóg Campus Kiadó.
- MIZSÉR A. (2018) *Sportháromság*. Budapest, Mediabook Kiadó.
- OROSZ R. (2010) A személyiségfejlesztés szerepe a tehetséggondozásban. In: INÁNTSY-PAP J., OROSZ R., PÉK Gy. & NAGY T. (eds) *Tehetség és személyiségfejlesztés*. Budapest, Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége. pp. 49–70.
- PFLA (2018) *Puskás Ferenc Labdarúgó Akadémia Kollégium Pedagógia Programja*. https://www.pfla.hu/downloads/dokumentumok/Puskas_Ped_prog_2018.pdf [Letöltve: 2021. 02. 01.]
- PLATTS, C. (2012) *Education and Welfare in Professional Football Academies and Centres of Excellence: A Sociological Study*. University of Chester PhD thesis. <https://chesterrep.openrepository.com/cdr/bitstream/10034/253657/35/chris+platts.pdf> [Letöltve: 2021. 02. 09.]
- RÁBAI D. (2018) Lila-fehér mezben – egy fővárosi és egy vidéki labdarúgó akadémia neveléstudományi megközelítésű vizsgálata, összehasonlítása. *Iskolakultúra*, Vol. 28. Nos 3–4. pp. 66–76.
- RÁBAI D. (2019) Labdarúgó akadémisták pedagógiai fókuszú, pilot jellegű kérdőíves vizsgálata. *Magyar Sporttudományi Szemle*, Vol. 20. No. 80. pp. 28–35.
- RÉVÉSZ L., GÉCZI G., BOGNÁR J. & TÓTH L. (2005) A sporttehetség megközelítési módjai. *Magyar Edző*, Vol. 8. No. 4. pp. 5–8.
- RÓKUSFALVI P. (1981) *Sportpszichológia*. Budapest, Sport.
- TRZASKOMA-BICSÉRDY G., BOGNÁR J., RÉVÉSZ L. & GÉCZI G. (2007) The Coach-Athlete Relationship in Successful Hungarian Individual Sports. *International Journal of Sport Science and Coaching*, Vol. 2. No. 4. pp. 485–495.
- VARGA D. (2017) Képben a gyermekkép: Labdarúgó edzők nézetei a mester és utánpótláskorú tanítványai kapcsolatáról. *Magyar Sporttudományi Szemle*, Vol. 18. No. 71. pp. 46–51.
- VARGA D., KOVÁCS E. & GOMBOCZ J. (2018) Edzők gyermekfelfogása a magyarországi labdarúgó akadémiaikon. *Magyar Sporttudományi Szemle*, Vol. 19. No. 73. pp. 44–50.
- VINCZE G., BOGNÁR J., CSÁKI I. & GÉCZI G. (2011) A labdarúgás szakmai elitje a sportág helyzetéről, fejlődési lehetőségeiről. *Kalokagathia*, Vol. 49. Nos 2–4. pp. 277–288.

A cikk a Creative Commons Attribution 4.0 International License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>) feltételei szerint publikált Open Access közlemény, melynek szellemében a cikk bármilyen médiumban szabadon felhasználható, megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy az eredeti szerző és a közlés helye, illetve a CC License linkje és az esetlegesen végrehajtott módosítások feltüntetésre kerülnek. (SID_1)